

Kunnskapsdepartementet

Statlig tildeling av grunnbevilgning til forskningsinstitutter og forskningskonsern

NTNU takker for muligheten til å gi sine kommentarer til Forskningsrådets rapport «Statlig tildeling av grunnbevilgning til forskningsinstitutter og forskningskonsern».

Vi har et omfangsrikt og godt samarbeid med norske forskningsinstitutter. Vi er også eier/medeier av flere institutter som mottar basisbevilgning gjennom Forskningsrådet. NTNU er opptatt av instituttene rammebetingelser, og vi vil gi noen overordnede kommentarer og merknader til rapporten.

[Finansieringssystemet for forskningsinstituttene må ses i sammenheng med finansieringssystemene i andre sektorer](#)

Departementet arbeider med en stortingsmelding om god styring av universiteter og høyskoler og vi mener at det er fornuftig å se grunnfinansieringsordningen for forskningsinstituttene i sammenheng med dette. Finansieringsordningene for forskningsinstituttene, og universitetene og høyskolene er viktige styringsverktøy. Det samme gjelder for helseforetakene. Det er viktig at politikken for instituttsektoren ses i et *helhetlig* kunnskapspolitisk bilde. Styringssignaler, insentiver og virkemidler må samlet gi god effekt, da er det viktig at ikke myndighetene vurderer insentiver, virkemidler og finansieringssystem hver sektor for seg. Forskningsrådets rapport ser (i henhold til oppdraget) kun på forskningsinstituttene.

Generelt bør diskusjon om utforming av indikatorer og styrken på insentiver i et finansieringssystem inneholde en avveining om påvirkning av *samarbeid* med andre institusjoner – innenfor og utenfor egen sektor.

Insentivsystemet for instituttsektoren må søke å dyrke fram sektorens egenart og bidra til at instituttene skal kunne «*bidra med forskning av høy kvalitet og relevans til anvendelse i næringsliv, forvaltning og i samfunnet for øvrig*». Grunnfinansieringsordningen må gjenspeile de tre grunnleggende kravene for å defineres som forskningsinstitutt:

- Dokumentert vitenskapelig kvalitet

Postadresse

7491 Trondheim
Norway
Høgskoleringen 1

Org.nr. 974 767 880

postmottak@ntnu.no
www.ntnu.no

Besøksadresse

Hovedbygningen

Telefon

+47 73595000

Saksbehandler

- Objektivitet
- Evne til å være driver for omstilling

Vurder å innføre utviklingsavtaler for forskningsinstituttene for å målrette kompetanseutviklingen ved instituttene

Sammenliknet med de fleste andre land, er den norske forskningsinstituttsektoren stor og mangfoldig. Som tilfellet er for UH-sektoren, mener vi at mangfoldet i utgangspunktet er en styrke for det norske samfunnet fordi det bidrar til å sikre bred kompetanse over hele landet.

Vi mener at det indikatorbaserte finansieringssystemet for forskningsinstituttene bør videreføres, men et likt finansieringssystem for alle institutter vil over tid bidra til å gjøre instituttene likere enn kanskje ønskelig. Finansieringssystemet må sikre langsiktighet og evne til strategisk utvikling av forskningsinstituttene. Vi mener derfor at departementene og Forskningsrådet bør vurdere å supplere grunnfinansieringen med et verktøy for bedre dialog med hvert enkelt institutt om deres profil og strategiske utvikling.

Utviklingen og finansieringen av forskningsinstituttene bør være langsiktig og forutsigbar, bygge på og utvikle det enkelte institutts styrker, og legge til rette for arbeidsdeling og mangfold mellom ulike forskningsinstitusjoner. Et indikatorbasert finansieringssystem kan og bør ikke forsøke å fange opp alle mål for sektoren og for hvert enkelt institutt. Vi tror det er en fordel å holde antall indikatorer nede.

Vårt råd er at departementet utreder en ordning med utviklingsavtaler for forskningsinstituttene som et *supplement* til dagens finansieringssystem. For universitetene og høyskolene har man innført utviklingsavtaler, foreløpig som en pilot. For instituttsektoren må en eventuell innføring av slike avtaler være *knyttet til en vekst i grunnbevilgning*.

Utviklingsavtaler mellom forskningsinstituttene og departement/Forskningsråd vil kunne bidra til å sikre mangfold og faglig utvikling ved instituttene. Individuelt tilpassede avtaler vil kunne være knyttet til begrunnelsen for vekst i grunnbevilgning og et hovedvirkemiddel for strategisk dialog om faglig utvikling med hvert enkelt institutt. Avtalene bør ha konkrete utviklingsmål som er foreslått av instituttet selv med tydelige resultatkrav (kvalitative og/eller kvantitative).

Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (LTP) peker ut kursen for norsk forskning og høyere utdanning. Hvert enkelt institutt kan gjennom utviklingsavtaler synliggjøre hvordan det, ut fra sin faglige profil og forutsetninger, kan bidra inn mot overordnede mål i langtidsplanen knyttet til styrket konkurransekraft og innovasjonsevne og det å møte de store samfunnsutfordringene.

For noen institutter er det naturlig å tenke seg et tydelig ansvar for innovasjon og nyskaping. Gitt målene regjeringen har satt, bør f.eks. bidrag til det grønne skiftet være et hovedformål for noen forskningsinstitutter, og dermed også det mest sentrale elementet i en utviklingsavtale med disse instituttene.

Vi tror slike avtaler er en mer treffsikker måte å styre virksomheten i instituttsektoren på enn en generell indikator knyttet til kommersialisering for alle instituttene. Den foreslåtte indikatoren rettet mot kommersialisering blir etter vår mening for snever. Instituttene burde premieres for konkrete innovasjonsresultater i større bredde. Eksempelvis burde også instituttene bidrag til innovasjon i offentlig forvaltning og tjenesteproduksjon synliggjøres. Gjennom utviklingsavtaler er det lettere å på forhånd definere hva hvert enkelt institutts bidrag til innovasjon i bred forstand bør være.

I rapporten savner vi uansett en diskusjon av hvordan innføring av en indikator for kommersialisering evt vil påvirke samarbeid mellom ulike institusjoner, f.eks i Forskningsrådets sentervirkemidler.

Sektorens internasjonale engasjement bør etter vår mening ikke bare fokuseres mot å hente inntekter fra EU. Internasjonal oppdragsvirksomhet er et annet eksempel på et tema som kunne ligge i en utviklingsavtale med noen relevante institutter. Det kan være knyttet til næringsliv for noen institutter, og for andre vil offentlig virksomhet, internasjonale organisasjoner m.m. kunne være kunder. Den norske instituttsektoren er høykompetent, har stor kapasitet og sysselsetter mange arbeidstakere. Sektoren bør i enda større grad enn i dag kunne utvikle seg til å være en eksportnæring.

Kapittel 11 Forskningsrådets anbefalinger.

Resultatindikatorer.

Avlagte doktorgrader

NTNU støtter forslaget om at avlagte doktorgrader bør utgå som resultatindikator. Denne indikatoren er et eksempel på en indikator som ikke nødvendigvis har gitt insentiv til samarbeid mellom universitetene og forskningsinstituttene.

Antall forskere/annen stilling ved instituttet med doktorgrad

Som en erstatning for indikatoren om avlagte doktorgrader foreslår Forskningsrådet å innføre en indikator for antall forskere ved instituttet med doktorgrad. Det er en bedre indikator.

Vi mener dette er en viktig kvalifiseringsindikator, men vi er usikre på om dette egentlig er nødvendig som en resultatindikator i finansieringssystemet. Vi tror instituttene i all hovedsak vil ansette personer med doktorgrad uavhengig av denne indikatoren. Kanskje kan man vurdere heller å bruke midlene til å forsterke andre insentiver.

Kommersialisering som resultatindikator

Se våre kommentarer over.

Vekting av indikatorene

Vi registrerer at Forskningsrådets forslag innebærer en forskyvning fra internasjonale inntekter til nasjonale inntekter. Vi er usikre på om det er fornuftig. Dette har med både kompetanse inn og ut av landet å gjøre. For det første vil oppdrag for utenlandske selskaper og offentlig sektor i andre land kunne bidra til at forskningsinstituttene bringer verdifull kompetanse tilbake til Norge. For det andre har Norge en stor og kompetent instituttsektor som sysselsetter mange mennesker. Forskningsinstituttene bør også ses på som en eksportnæring i seg selv.

Med hilsen

Bjarne Foss
Prorektor for forskning